

Dansk Råd for Genoplivnings holdningspapir vedrørende fravalg af genoplivningsforsøg

I december 2020 vedtog et samlet Folketing en politisk aftale om "Det Gode Ældrelev", der skulle afsøge muligheden for at indføre "ret til fravalg af genoplivningsforsøg ved hjertestop for ældre, habile borgere". Det forventes, at Sundhedsloven ændres i december 2024, således at man, hvis man er over 60 år, har mulighed for at frabede sig forsøg på at blive genoplivet af ambulancereddere, læger, pleje- og øvrigt sundhedspersonale via MitID på sundhed.dk eller med et papirdokument. I dag kan man kun fravælge forsøg på genoplivning, hvis man er i et sygdomsforløb eller ved at oprette et behandlingstestamente, men et sådant gælder først, hvis en læge erklærer én varigt inhabil.

Dansk Råd for Genoplivning (DRG) har følgende pointer vedrørende muligheden for fravalg af genoplivningsforsøg:

Vigtigt at fravalg af genoplivningsforsøg træffes på et oplyst grundlag

Når Sundhedsloven ændres, er det vigtigt, at borgere over 60 år, som ønsker at fravælge genoplivningsforsøg, gør det på et oplyst grundlag. Lovændringen bør således ledsages af en oplysningskampagne med fokus på, at rigtig mange overlever et hjertestop til et godt liv. Forskning viser, at blandt dem, som overlever et hjertestop, og som var i arbejde før hjertestoppet, vender 3 ud af 4 tilbage til arbejdsmarkedet.

Som lægmand skal du altid træde til ved hjertestop uden for hospital

Ca. en fjerdedel af alle hjertestop uden for hospital finder sted i det offentlige rum. Når en person falder om på gaden, er proceduren klar for lægmand: Borgerne skal aldrig tøve med at ringe 1-1-2 og begynde at give hjertelungeredning. Tiden er en helt afgørende faktor for succesfuld genoplivning, så det er vigtigt ikke at miste livsvigtige minutter ved f.eks. at undersøge, om der er særlige forhold omkring nej til genoplivningsforsøg.

DRG mener derfor, at det er vigtigt at oplyse borgerne om, at det fortsat er vigtigt at træde til ved hjertestop uden for hospital. Danmark har gennem de seneste 20 år oplevet en firedobling i overlevelsen efter hjertestop uden for hospital samtidig med en firedobling i andelen af borgere, der træder til med genoplivning efter hjertestop uden for hospital. De flotte resultater kan ikke fastholdes, hvis der opstår tvivl og usikkerhed om, hvorvidt man bør træde til ved et hjertestop.

Hvis en person ikke ønsker genoplivning, bør man drøfte dette med egen læge eller registrere sit fravalg af genoplivningsforsøg, når ændringen i Sundhedsloven træder i kraft. Ved et hjertestop kan de pårørende respektere dette ved at oplyse om, at personen med hjertestop ikke ønsker genoplivningsforsøg, når de ringer 1-1-2. Efter lovændringen vil det være muligt for alarmcentralen hurtigt at kontrollere, om dette er registreret.

Proceduren omkring ansvar og handling fra lægmand, som bliver vidne til hjertestop uden for hospitalet, er altså relativt klare.

Sundhedsprofessionelle skal afvente en lægelig beslutning

Når det kommer til de sundhedsprofessionelle, er proceduren også rimelig klar. Sundhedsprofessionelle skal som hovedregel tilkalde hjælp og forsøge genoplivning, hvis de finder en person med hjertestop. Styrelsen for Patientsikkerheds retningslinjer beskriver fem undtagelser, hvor dette ikke er tilfældet. Se f.eks. filmen <https://stps.dk/da/ansvar-og-retningslinjer/vejledning/den-sidste-tid/>

Kan jeg frasige mig at blive genoplivet?

DRG får regelmæssigt henvendelser fra borgere, som ikke ønsker genoplivningsforsøg og efterspørger, hvordan de kan beskrive dette ønske, så det respekteres, hvis de falder om med hjertestop. Dette giver den nye ændring af Sundhedsloven mulighed for, hvis man er over 60 år. DRG mener derfor, at det er positivt, at borgere over 60 år får mulighed for at fravælge genoplivningsforsøg, men er fortsat uforstående overfor, hvorfor det ikke gælder alle habile voksne borgere.

DRG får nogle gange henvendelser vedrørende muligheden for at bære et synligt tegn som en badge eller nøglesnor, der viser, at man ikke ønsker genvalg. DRG anbefaler ikke, at man bærer et synligt tegn på, om man ønsker genoplivning eller ej, da den absolutte risiko for, at den enkelte person oplever et hjertestop i det offentlige rum, er meget lille – og da et sådant synligt tegn ikke har nogen juridisk gyldighed. Herudover kan man ikke sikre sig mod genoplivningsforsøg ude i det offentlige rum, hvor vores medborgere har hjælpepligt. Med ændringen i Sundhedsloven er man heller ikke sikret mod genoplivningsforsøg i det offentlige rum, før det er muligt for sundhedsprofessionelle at undersøge personens CPR-nummer og registrering vedrørende fravalg af genoplivning.

I Danmark er vi rigtig gode til at træde til genoplivning, og i DRG ønsker vi en fremtid, hvor de borgere som ønsker genoplivning bliver forsøgt genoplivet, samtidig med at patienter og borgere får en værdig afslutning på livet.

Vedtaget af DRG's bestyrelse 17. maj 2023

